

Afdeling concernstaf
Onderwerp preventief fouilleren A-kwartier

Bezoekadres
Kreupelstraat 1

Openingstijden
Zie gemeente.groningen.nl

Postadres
Postbus 30026
9700 RM Groningen

Telefoon
14050

E-mailadres
info@groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

de leden van de raad van de gemeente Groningen
te

GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 97 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk 4747945

Datum 01-12-2014 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Tijdens de vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid van 25 november jl. heeft u nadere vragen gesteld over de preventief fouilleeracties in het A-kwartier. Uw vragen hadden met name betrekking op de politie-inzet, de kosten van de fouilleeracties en het aantal mensen dat is gefouilleerd bij de acties. Daarnaast heeft u gevraagd om een beschrijving van het aantal meldingen voor, tijdens en na de aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied om zodoende een zo concreet mogelijk beeld te hebben van het effect van de aanwijzing.

Bij brief van 2 juli 2014 heb ik u al geïnformeerd over de gang van zaken rond en de resultaten van de preventief fouilleeracties in juni 2014. Bij brief van 14 november 2014 heb ik u een discussienotitie toegestuurd waarin wordt ingegaan op de resultaten van de preventief fouilleeracties in september 2014. Volledigheidshalve heb ik de brief d.d. 2 juli 2014 en de discussienotitie als bijlage bijgevoegd. In aanvulling op de informatie in de bijlage informeer ik u als volgt.

De preventief fouilleeracties hebben geen specifieke extra kosten met zich meegebracht. De 'kosten' die zijn gemaakt zijn gelegen in de personele inzet. Personele inzet vertaalt zich in dit geval niet zo zeer in extra kosten, maar in het feit dat personeel dat bij de acties is ingezet op dat moment niet elders kon worden ingezet. Voor zover personeel apart in dienst is gekomen voor de acties geldt dat dit personeel haar inzet kan compenseren met vrije uren.

De personele inzet voor de preventief fouilleeracties was als volgt.

Aan de fouilleeractie van 26 op 27 juni 2014 hebben zesentwintig politieambtenaren meegewerkt. Van deze zesentwintig politieambtenaren behoorden elf politieambtenaren tot het dienstdoende Openbare Orde Team,

dat normaal gesproken aanwezig is in het uitgaansgebied in Groningen. Zes politieambtenaren waren van de dienstdoende flex-eenheid van de politie Noord Nederland. Het ging zowel bij de leden van het Openbare Orde Team als bij de leden van de flex-eenheid om een reguliere dienst. Voor het uitvoeren van de acties zijn negen politieambtenaren extra in dienst gekomen. Het ging hier om politieambtenaren van het basisteam Centrum.

Aan de fouilleeractie van 28 op 29 juni 2014 hebben twintig politieambtenaren meegewerkt. Van deze twintig politieambtenaren behoorden elf politieambtenaren tot het dienstdoende Openbare Orde Team en negen tot de dienstdoende flex-eenheid. Net als bij de actie van 26 op 27 juni ging het hier dus om een reguliere dienst. Voor de actie van 28 op 29 juni zijn geen extra politieambtenaren in dienst gekomen.

Aan de fouilleeractie van 11 op 12 september 2014 hebben zeventien politieambtenaren meegewerkt. Van deze zeventien politieambtenaren behoorden elf politieambtenaren tot het Openbare Orde Team. Vier politieambtenaren waren belast met de noodhulp-surveillance in de binnenstad van Groningen. Deze agenten zijn uit de noodhulp-surveillance gehaald om deel te kunnen nemen aan deze actie. Twee politieambtenaren zijn extra in dienst gekomen vanwege de preventief fouilleeractie.

De leden van het Openbare Orde Team hebben de preventief fouilleeracties gecombineerd met hun reguliere werkzaamheden in de binnenstad van Groningen om zo de veiligheid in de binnenstad gedurende de zogenaamde uitgaansnachten (donderdag op vrijdag en zaterdag op zondag) te kunnen waarborgen.

De politie heeft niet bijgehouden hoeveel mensen gedurende de acties zijn gefouilleerd. Iedereen die gedurende de acties in het veiligheidsrisicogebied aanwezig was of het gebied betrad is onderworpen aan een fouillering. Om de integriteit van de burgers te waarborgen zijn mannen door mannen gefouilleerd en zijn vrouwen door vrouwen gefouilleerd.

Het beeld van de meldingen bij de politie en het Meldpunt Overlast en Zorg (MOZ) is als volgt.

Periode van 26 maart tot 26 juni 2014 (de drie maanden voorafgaand aan de aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied):

- 2 meldingen zonder inzet van de politie;
- 92 meldingen met inzet van de politie;
- 107 mutaties van controles in het probleemgebied;
- 26 meldingen bij MOZ.

Periode van 26 juni 2014 tot 26 september 2014 (de periode gedurende welke de aanwijzing van kracht was):

- 11 meldingen zonder politie-inzet;
- 50 meldingen met politie-inzet;
- 68 mutaties van controles in het probleemgebied;
- 12 meldingen bij MOZ.

Periode van 26 september 2014 tot 26 november 2014 (3 maanden sinds de afloop van de aanwijzing van het gebied):

- 0 meldingen zonder politie-inzet;
- 10 meldingen met politie-inzet;
- 30 mutaties van controles in het probleemgebied;
- 5 meldingen bij MOZ.

Een melding bij MOZ is doorgaans geen melding van een concreet incident, maar van structurele overlast. Een enkele melding gaat doorgaans over een periode van een week, een maand of een nog langere periode. In de loop der jaren zijn de lijnen tussen de politie (lees: de wijkagenten) en het MOZ enerzijds en de bewoners (lees: de buurtvereniging A-kwartier en diverse ondernemers) anderzijds kort en helder geworden. Deze contacten zijn qua meldingen en effect op de aanpak niet in cijfers uit te drukken. Duidelijk is echter dat de bewoners en ondernemers meermalen uitdrukkelijk hebben aangegeven dat ze erg blij waren met het instellen van het veiligheidsrisicogebied in hun wijk. Zij gaven aan dat de overlast drastisch is afgenomen sinds de aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester van Groningen,

dr. R.L. (Ruud) Vreeman

Afdeling **Concernstaf**
Onderwerp **preventief fouilleren A-kwartier**

Bezoekadres
Kreupelstraat 1

Openingstijden
Zie gemeente.groningen.nl

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Telefoon
14050

E-mailadres
info@groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te

GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 97 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 4497935

Datum 02-07-2014 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hiermee informeer ik u over het volgende.

Zoals u weet heb ik bij besluit van 23 juni jl. een gebied in het A-kwartier aangewezen als veiligheidsrisicogebied, met ingang van 25 juni 2014, 00.00 uur, tot 25 september 2014, 00.00 uur. Mijn besluit is van toepassing op het volgende gebied: Vishoek, Muurstraat, Hoekstraat, Noorderhaven en het gedeelte van de Oude Kijk in 't Jatstraat tussen de Noorderhaven en de Visserstraat, evenals het gedeelte van De Laan tussen de Noorderhaven en de Visserstraat. Gedeelte Visserstraat tussen Hoge der A en De Laan en Derde Drift tot aan Lopende diep evenals Vierde en Vijfde Drift tot aan de Noorderhaven.

De aanwijzing stelt de officier van justitie in staat om in het bewuste gebied over te (doen) gaan tot preventief fouilleren. Later dit jaar treed ik met uw raad in debat over de vraag in hoeverre het gebruik van mijn bevoegdheden proportioneel is en past in een veiligheidsbeleid dat zowel oog heeft voor veiligheid als privacy. Onderdeel van deze discussie is preventief fouilleren. Op dit moment volsta ik met een korte weergave van de eerste resultaten van de aanwijzing van een deel van het A-kwartier als veiligheidsrisicogebied.

De officier van justitie heeft op 26 juni jl. aan de politie een tweetal lasten (opdrachten) afgegeven om over te gaan tot preventief fouilleren. De lasten hadden betrekking op de periode van donderdag 26 juni, 22.00 uur, tot en met vrijdag 27 juni, 06.00 uur en de periode van zaterdag 28 juni, 22.00 uur, tot en met zondag 29 juni, 06.00 uur. Binnen deze periodes hebben, op last van de officier van justitie, zes preventief fouilleeracties plaatsgevonden. De politie heeft hierbij met diverse eenheden de genoemde straten afgezet, zodat de personen die zich in het gebied bevonden dit gebied niet konden verlaten. Vervolgens zijn alle personen die zich in het afgezette gebied bevonden, of

het gebied binnenkwamen, gefouilleerd. Bij de acties heeft de politie gebruik gemaakt van twee mobiele (opsporings)camera's. Het gebruik van deze camera's is gebaseerd op de bevoegdheid die de politie daartoe heeft op grond van de Politiewet. De camera's zijn gedurende de fouilleeracties permanent door de politie uitgekeken. Ze zijn met name gebruikt om het moment te bepalen waarop tot de fouilleeractie moest worden overgegaan en om het verloop van de acties te monitoren.

Bij de actie op 26/27 juni zijn vijf messen aangetroffen, een kleine hoeveelheid harddrugs en een kleine hoeveelheid softdrugs. Deze goederen zijn door de politie in beslag genomen.

Bij de actie op 28/29 juni zijn een boksbeugel, een aardappelschilmesje, een zakmes en een kleine hoeveelheid softdrugs in beslag genomen.

Aan personen die werden gefouilleerd zijn flyers uitgereikt waarin tekst en uitleg wordt gegeven over de reden van de fouilleeracties. Over het algemeen reageerden bewoners en - niet tot de groep overlastveroorzakers behorende - voorbijgangers positief op de acties. Men was zich bewust van nut en noodzaak van de acties en had om die reden over het algemeen begrip voor het feit dat men gefouilleerd werd.

Waar bij de eerste fouilleeracties nog meerdere overlastveroorzakende personen uit de doelgroep zijn aangetroffen, was dat bij de latere acties niet meer het geval. In reactie op de fouilleeracties lijkt de doelgroep er dus voor te hebben gekozen het gebied te verlaten, althans voor de korte termijn. De verwachting is dat zonder nadere acties de doelgroep zonder meer zal terugkeren. Het blijft dus noodzakelijk om vervolg(fouilleer)acties uit te voeren, met name vanwege de aangetroffen wapens. De komende tijd zullen op initiatief van het Openbaar Ministerie vervolgacties gepland worden.

De politie heeft mij informatie verstrekt over de grootste overlastveroorzakers in het A-kwartier. Op basis van deze informatie heb ik inmiddels aan twee structurele overlastveroorzakers een gebiedsverbod opgelegd voor het A-kwartier (het gebied van het veiligheidsrisicogebied) voor de duur van drie maanden. De verwachting is dat op korte termijn aan meerdere andere overlastveroorzakers eenzelfde verbod zal worden opgelegd.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester van Groningen,

dr. R.L. (Ruud) Vreeman

Onderwerp Veiligheid versus Privacy/Discussienotitie

Steller M. Visser

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 73 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 4703488

Datum 12-10-2014 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Op dinsdag 25 november 2014 is er een extra raadscommissievergadering Financiën en Veiligheid gepland. Tijdens deze raadscommissie ga ik graag met u in debat over de thema's privacy en veiligheid. Hierbij stuur ik een discussienotitie over dit onderwerp.

In december bespreek ik met u de Kadernota Veiligheid 2015-2018. Daarop vooruitlopend hecht ik eraan tijdens de raadscommissie op 25 november 2014 ook met u van gedachte te wisselen over enkele afwegingen die ik als burgemeester op het gebied van veiligheid moet maken.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester van Groningen

dr. R.L. (Ruud) Vreeman

Bevoegdheden burgemeester: Veiligheid versus Privacy

Tekst uit coalitieakkoord

Privacy en zelfbeschikking zijn integraal onderdeel van het veiligheidsbeleid. De afgelopen tijd zijn er ontwikkelingen geweest in de stad die hebben geleid tot verruiming van de bevoegdheden van de burgemeester om maatregelen te treffen ter bescherming van de veiligheid van mensen (bijvoorbeeld preventief fouilleren en het instellen van cameratoezicht). We willen met de raad een fundamenteel debat over de vraag in hoeverre deze bevoegdheden proportioneel zijn en passen in een veiligheidsbeleid dat zowel oog heeft voor veiligheid als voor privacy.

Aanleiding

In de stad kunnen zich gebieden voordoen waar de openbare orde en veiligheid wordt verstoord of dreigt te worden verstoord. In die gevallen is direct ingrijpen door politie en gemeente noodzakelijk. Daarbij wordt door raad en burgers rechtstreeks naar de burgemeester gekeken. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid en wordt hier ook op aangesproken en afgerekend.

In een aantal gevallen is de bevoegdheid van de burgemeester om te kunnen handelen echter afhankelijk van het instrumentarium dat de raad hem, bij verordening, verleent. Dat geldt met name voor de toepassing van vast cameratoezicht en de mogelijkheid om een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen (dwz. een gebied waarbinnen preventief gefouilleerd kan worden op last van de officier van justitie).

Ik ben van mening dat ik als burgemeester maximaal gebruik moet kunnen maken van de wettelijke mogelijkheden die er op dit gebied zijn. Omdat toepassing van deze bevoegdheden spanning oplevert met de privacy van burgers hecht ik aan het voeren van een fundamentele discussie met u om nogmaals duidelijk te maken dat ik bereid ben hierin mijn verantwoordelijkheid te nemen. Het is gelet op deze verantwoordelijkheid noodzakelijk dat u als raad deze verantwoordelijkheid faciliteert.

Preventief fouilleren (incl. korte evaluatie toepassing in A-kwartier)

In de APVG is voor de duur van één jaar de bevoegdheid van de burgemeester opgenomen om in de stad een veiligheidsrisicogebied aan te wijzen. Deze bevoegdheid is geëindigd per 1 oktober jl. Binnen een veiligheids-*risicogebied* kan de officier van justitie de politie gelasten tot preventief fouilleren op verboden wapenbezit. Het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied kan alleen onder de volgende voorwaarden:

- Er moet sprake zijn van verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, of er moet sprake zijn van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan;
- De aanwijzing kan slechts gelden voor een bepaalde duur, die niet langer is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde;
- De aanwijzing kan slechts gelden voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde;
- De burgemeester kan pas overgaan tot de aanwijzing na overleg hieromtrent met politie en justitie in het lokaal driehoeksoverleg;
- Nadat de burgemeester tot aanwijzing is overgegaan dient hij de gemeenteraad hier zo spoedig mogelijk van in kennis te stellen;
- Zodra de verstoring van de openbare orde, of de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is geweken dient de burgemeester de gebiedsaanwijzing in te trekken.

Bovenstaande vereisten geven aan dat het aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied door de burgemeester geenszins betekent dat er direct in het gebied preventief gefouilleerd kan worden.

Nadat de burgemeester een gebied heeft aangewezen is het, zoals gezegd, vervolgens aan de officier van justitie om te bepalen of er een last wordt afgegeven tot preventief fouilleren op verboden wapenbezit. Zo'n last van de officier van justitie wordt afgegeven voor een bepaalde duur, die niet langer mag zijn dan 12 uren. De mogelijkheid tot preventief fouilleren beperkt zich dus tot de duur van de last van de officier van justitie en geldt niet voor de gehele duur van de aanwijzing van het gebied. Wel is het zo dat de officier van justitie gedurende de aanwijzing meerdere malen een bevel tot het houden van een fouilleringsactie kan geven. Hiermee zijn de mogelijkheden om daadwerkelijk uitvoering te geven aan preventief fouilleren aan strikte wettelijke voorwaarden gebonden.

Zoals u weet heb ik van mijn aanwijzingsbevoegdheid gebruik gemaakt door een gebied in het A-kwartier als veiligheidsrisicogebied aan te wijzen gedurende de periode van 25 juni 2014 tot 25 september 2014. Na aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied zijn tijdelijke camera's geplaatst. Op basis van de Politiewet heeft de politie de bevoegdheid om cameratoezicht gedurende een bepaalde periode in te zetten in het belang van de openbare orde en veiligheid. Na de aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied heeft de officier van justitie vier maal een last tot preventief fouilleren afgegeven, voor bepaalde periodes in de avonden van 26 en 28 juni 2014 en 11 en 13 september 2014. In deze periodes zijn in totaal zes preventief fouilleeracties uitgevoerd. Over de resultaten van de aanwijzing en de preventief fouilleeracties in juni 2014 heb ik uw raad bij brief van 2 juli jl. geïnformeerd (zie bijlage).

Op basis van de op 11 september afgegeven last van de officier van justitie is één preventief fouilleeractie uitgevoerd. Bij deze actie zijn bij verschillende personen de volgende goederen aangetroffen: een gebruikers- hoeveelheid cocaïne, een bijl, een schaar, een zakmes, een mesje en (halve) schaar, vier Zwitserse zakmessen (bij vier verschillende personen). Zoals gezegd heeft de officier van justitie ook voor 13 september 2014 een last tot preventief fouilleren afgegeven. De politie heeft de situatie ter plaatse mede beoordeeld door het uitkijken van de tijdelijke, door de politie geplaatste, camera's. Op het moment dat uitvoering zou worden gegeven aan de last, heeft de politie besloten af te zien van de preventief. Reden hiervoor was dat het op dat moment extreem rustig was in het veiligheidsrisicogebied. De mensen die tijdens de acties in het veiligheidsrisicogebied waren, reageerden over het algemeen positief op het preventief fouilleren.

Naast de aanwijzing als veiligheidsrisicogebied zijn eind juni/begin juli 2014 aan vijf van de belangrijkste overlastveroorzakers gebiedsverboden, met een duur van drie maanden, opgelegd voor het gebied dat als veiligheidsrisicogebied is aangewezen. Als gevolg hiervan waren deze personen gedurende de aanwijzing niet in het gebied aanwezig.

Het algehele beeld is dat de drugsoverlast in het A-kwartier sinds de aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied, de inzet van politiecamera's en het opleggen van gebiedsverboden aan de belangrijkste overlastplegers, aanzienlijk is afgenomen. Gedurende de periode van aanwijzing zijn veel minder structurele overlastplegers (die voorheen dagelijks in het A-kwartier aanwezig waren) in het gebied gesignaleerd. Het kwam in deze periode veelvuldig voor dat geen of slechts enkele van de structurele overlastplegers in het gebied aanwezig waren. Het aantal meldingen van drugsoverlast is sinds de aanwijzing ook aanzienlijk afgenomen. Waar voorheen een aantal van 18 tot 20 overlastmeldingen (met daaropvolgende politie-inzet) per maand gebruikelijk was waren er tussen eind augustus en eind september 2014 gemiddeld 7 meldingen per maand. Gebleken is dat een groot deel van de (doorgaans structureel aanwezige) overlastplegers sinds de aanwijzing het aangewezen gebied meer en meer zijn gaan mijden.

Cameratoezicht

De door u vastgestelde verordening cameratoezicht geeft de burgemeester de ruimte om in een gebied waar met regelmaat grote bezoekersaantallen komen en waar relatief veel geweldsincidenten plaatsvinden, vaste camera's te plaatsen. In de Gemeentewet is als voorwaarde vastgelegd dat de burgemeester alleen tot de inzet van cameratoezicht mag besluiten als dat in het belang van de openbare orde **noodzakelijk** is. Cameratoezicht mag alleen toegepast worden als het doel niet met minder ingrijpende (= minder op de privacy ingrijpende) middelen bereikt kan worden.

Op dit moment mag ik slechts vaste camera's plaatsen in het uitgaansgebied (in het kader van veilig uitgaan). Ik acht deze toepassingsmogelijkheid te beperkt en ook de mogelijkheden die de politie heeft om camera's tijdelijk te plaatsen zijn te beperkt, omdat deze onvoldoende mogelijkheden geven voor een structurele aanpak bij ernstige en langdurige overlast. Juist de situatie in het A-kwartier maakt duidelijk dat ik de bevoegdheid moet hebben om de bestaande langdurige ernstige overlast structureel aan te pakken en daarbij camera's te kunnen inzetten. Met het gebruik van camera's optimaliseren we ook de inzet van de politie en daarmee de veiligheidsaanpak.

Overwegende

Ik ben me er terdege van bewust dat toepassing van cameratoezicht en/of de aanwijzing van een veiligheids-risicogebied een inbreuk op de privacy van burgers betekent. Maar dat mag geen reden zijn om op voorhand de situaties waarin ik van de bevoegdheden gebruik kan maken te beperken. Wel spelen de privacyaspecten een rol bij mijn afwegingen om in voorkomende gevallen wel of niet te besluiten tot toepassing van cameratoezicht of aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied. Maar de beoordeling of toepassing van cameratoezicht en/of aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied een te grote inbreuk op de privacy van burgers vormt is erg afhankelijk van de ernst van het openbare orde probleem. Hoe ernstiger dat probleem, hoe eerder een inbreuk op de privacy toelaatbaar is.

Een besluit tot toepassing van cameratoezicht en/of aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied moet ik aan de raad melden (artikel 180 Gemeentewet). Op basis daarvan kunt u beoordelen of er sprake is van een besluit waarbij sprake is van een te grote inbreuk op privacy oftewel een disproportioneel besluit en dan mag u me daarop aanspreken. Discussie daarover, zo die er al zou zijn, kan dus achteraf plaats vinden en daar hoort het ook.

Ik beschouw het als uw verantwoordelijkheid als raad om mij volledig in positie te brengen, zodat ik in voorkomende gevallen direct tot adequaat optreden over kan gaan. Terugkijkend naar januari 2013 - toen de situatie in het A-kwartier ernstige vormen aannam – was er uw dringende beroep op de burgemeester om snel tot actie over te gaan. Om snel en adequaat tot actie over te kunnen gaan, moet ik echter volledig gebruik kunnen maken van alle mij ter beschikking staande wettelijke bevoegdheden. Daarom blijf ik bij uw raad benadrukken hoe belangrijk ik het vind om over deze bevoegdheden te kunnen beschikken zonder daarbij aan door u opgelegde beperkingen gebonden te zijn. Voor mij heeft dit alles te maken met het volledig kunnen waarmaken van mijn verantwoordelijkheid als burgemeester. Deze verantwoordelijkheid strekt zich eveneens uit tot de privacy van inwoners van deze stad. Ik zal geen inbreuk op privacy van burgers maken als ik met minder vergaande middelen hetzelfde doel kan bereiken. Maar de dringende maatschappelijk behoefte aan een veilige leefomgeving maakt dat een inbreuk op de privacy in bepaalde omstandigheden gerechtvaardigd is. Juist vanwege het belang van de privacy van burgers vind ik het vanzelfsprekend dat ik u moet informeren en verantwoording moet afleggen over het door mij gevoerde beleid.